

בתי המשפט

בדלתיים סגרות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

1

מספר בקשה: 7

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אלון גביזון

מבקשת:

חסויה
אמצעות ב"כ עוה"ד קלריס דביר מטעם לשכת הסיוע
המשפטי

נגד

משיבים

1. אלמונית
2. בית החולים איתנים
באמצעות פרקליטות מחוז דרום

3. ב"כ היועמ"ש/ משרד הרווחה - לשכה משפטית
ירושלים

2

3

החלטה

4

5 בבקשה שבפני עותרת ב"כ החסויה למתן צו מניעה זמני המורה לביה"ח "איתנים" להימנע
6 מהמשך מתן טיפול בחסויה באמצעות נזעי חשמל (ECT) ו/או מכל טיפול כמוסדר בחוק לטיפול
7 בחולי נפש ותקנותיו.

8

9 מנגד עותרת המשיבה 1 – האפוטרופא על החסויה ואם החסויה (להלן: "האפוטרופא") להרחבת
10 סמכויותיה על מנת להסמיכה להסכים לטיפולים של נזעי חשמל בחסויה.

11

12

כללי:

13

14 1. בעניינה של החסויה ניתנה החלטה מפורטת ביום 21.11.2016 (להלן: "ההחלטה").

15

16 2. במסגרת ההחלטה האמורה הוריתי על העברת החסויה למחלקת בריאות הנפש (מחלקה
17 לטיפול באוטיסטים) בביה"ח "איתנים", וזאת עד למתן החלטה אחרת.

18

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 ביום 28.11.2016 הגישה ב"כ החסויה, עוה"ד קלריס דביר, הבקשה שבפני למתן צו
2 מניעה.
- 3 בבקשתה טענה ב"כ החסויה כי ביום 27.11.2016 נודע לה מד"ר XXX מנהל מחלקת
4 XXX בביה"ח "איתנים" כי נערכה על ידו חוות דעת בעניינה של החסויה, במסגרתה
5 נתבקש בית המשפט להורות להכריז על החסויה כפסולת דין לצורך מתן טיפול בנזעי
6 חשמל.
- 7
- 8 לטענת ב"כ החסויה, הופתעה לגלות ממקרא חוות הדעת כי בביה"ח "איתנים" החל,
9 לטפל בחסויה באמצעות נזעי חשמל טרם מתן אישורו של בית המשפט.
- 10 כן טוענת ב"כ החסויה, כי החסויה אינה מאובחנת כחולת נפש, כך שהחוק לטיפול בחולי
11 נפש והתקנות שהותקנו על פיו אינם חלים עליה.
- 12
- 13 לחילופין, טוענת ב"כ החסויה, כי אף אם החסויה היתה מוגדרת כחולת נפש, באופן
14 שהחוק והתקנות חלים עליה, הרי שהוראות סעיף 34 לתקנות לטיפול בחולי נפש קובעות
15 3 תנאים מצטברים לצורך מתן טיפול בנזעי חשמל, וביניהם, הכרזה על המטופל כפסול
16 דין. דבר שלא נעשה במקרה דנן.
- 17
- 18 כן טוענת ב"כ החסויה, כי אין להשלים עם מצב בו הוחל טיפול בנזעי חשמל בחסויה ללא
19 סמכות חוקית ובניגוד להחלטת בית המשפט וכי בעצם מתן טיפול בנזעי חשמל, יש כדי
20 לפגוע באופן חד משמעי בחסויה ואף לגרום נזקים משמעותיים ברמת תפקודה תוך פגיעה
21 בזכויותיה, וזאת בשים לב כי לא הוגשה בקשה לאישור הפעולה לפתחו של בית המשפט.
- 22
- 23 ב"כ החסויה עותרת למינוי מומחה בלתי תלוי מתחום האוטיזם אשר יחווה דעתו בעניינה
24 של החסויה ולרבות נסיבות ההתדרדרות במצבה, אפשרויות שיקומה, דרכי טיפול,
25 תקשורת חלופית תומכת, הנזקים שנגרמו וייגרמו לחסויה מהטיפולים הפסיכיאטריים
26 ומהטיפול בנזעי חשמל ומה יביא לשיפור במצבה.
- 27
- 28 לבקשה צורפה חוות דעתו של ד"ר XXX מיום 23.11.2016.
29 בחוות הדעת צוין לגבי החסויה כי:
30

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

1 "לאור הסכנה הגדולה עבור המטופלת, מיד עם חזרתה למוסדנו הזעקנו את המומחים
2 הרלוואנטיים לאישור רפואי של ECT, וגם את האם- האפוטרופסית של החולה. כבר
3 בבוקר למחרת ביצענו את הטיפול בהרדמה מלאה, ובהתאם לכלהכללית הרפואיים.
4 הטיפול עבר בהצלחה, מצבה של החולה התחיל להשתפר. בפרט לא היה צורך בהגבלתה
5 מאז הטיפול".

6

7 בחוות דעתו המליץ ד"ר XXX על הכרזת החסויה כפסולת דין .

8

9 כמו כן, ציין ד"ר XXX בחוות דעתו כי :

10 "חשוב לציין, שטיפול בנזעי חשמל חד פעמי אפילו המוצלח ביותר לא מבטיח באופן
11 מינימאלי שמצבה החמור לא יחזור, קיים צורך להמשיך את סדרת הטיפולים בתדירות
12 פעמיים בשבוע לפחות. בסדרה הרגילה מדובר בכ-12 טיפולים".

13

14

15 5. בהחלטתי מיום 28.11.2016 נתבקשה תגובתו המיידית של ב"כ היועמ"ש לבקשה וכן
16 הוריתי לביה"ח "איתנים" להודיע (עד השעה 14:00 באותו היום) באם צפויים טיפולים
17 נוספים בחסויה באמצעות נזעי חשמל, ואם כן, מה תדירותם.

18

19 בהחלטה האמורה, ובשים לב כי החסויה מאושפזת במחלקה ייעודית לטיפול באוטיזם,
20 נתבקשה ב"כ החסויה להבהיר באם יש ברשותה ראשית ראייה לכך כי הטיפול אינו
21 תואם את מצבה של החסויה ובאם ברשותה חוות דעת מומחה בעניין זה.

22

23 6. בד בבד, עם הגשת הבקשה לצו מניעה, הגישה המשיבה 1- אמה של החסויה, שהינה
24 האפוטרופא על גופה ורכושה של החסויה, בקשה להרחבת סמכויותיה על מנת להסמיכה
25 להסכים לטיפולים של נזעי חשמל בחסויה.

26

27 לבקשת האפוטרופא צורפה חוות דעתו של ד"ר XXX.

28

29 7. ב"כ החסויה הגישה הודעת הבהרה ביום 28.11.2016, בהתאם להחלטתי המוקדמת
30 מאותו היום.

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 בהודעתה מסרה ב"כ החסויה כי הטיפול בנזעי חשמל הינו טיפול קיצוני ביותר בעל
 2 השלכות ארוכות טווח, כאשר טיפול זה ניתן בהתאם לתקנות לטיפול בחולי נפש, ועל כן,
 3 מתן טיפול כגון זה מוסדר בצורה מפורטת בתקנות ומוגבל בהגבלות שונות על מנת למנוע
 4 שימוש מורחב בכלי כה חמור.
- 5 ב"כ החסויה בהודעתה שבה על בקשתה לקבלת חוות דעת של מומחה מתחום האוטיזם
 6 שהינו בלתי תלוי.
- 7
- 8 נוכח הודעת ב"כ החסויה, הוריתי לה להגיש לתיק בית המשפט רשימה של 3 מומחים
 9 כמפורט בהודעתה.
- 10
- 11 8. ב"כ היועמ"ש בתגובתה טענה כי לטובתה של החסויה יש להסמיך את האפוסטרופא לצורך
 12 מתן הסכמה להמשך טיפול בנזעי חשמל.
- 13 באשר לבקשה לצו מניעה, ציינה ב"כ היועמ"ש כי היות והבקשה מוגשת כלפי ביה"ח,
 14 המשיב הנכון הינו ב"כ היועמ"ש בפרקליטות המחוז.
- 15
- 16 9. ביום 29.11.2016 הוגשה תגובת המדינה, באמצעות פרקליטות מחוז דרום, לבקשה לצו
 17 מניעה.
- 18
- 19 בתגובתה טענה המדינה כי דין הבקשה להידחות מחמת חוסר סמכות עניינית, שכן,
 20 לטענתה, סעיף 3 לחוק בית המשפט לענייני משפחה אינו מקנה לבית המשפט סמכות לדון
 21 בבקשות למתן צווי מניעה המופנים לבתי חולים ומונעים מהם הענקת טיפול רפואי מציל
 22 חיים.
- 23
- 24 לחילופין, טענה המדינה כי טיפול בנזעי חשמל הינו טיפול בטוח, מוכר ומבוסס מחקרית
 25 היטב בארץ ובעולם ונותן מענה טיפולי טוב למגוון מצבים רפואיים ובוודאי אינו משמש
 26 רק לטיפול במי שמאובחנים כ"חולי נפש".
- 27
- 28 ב"כ המדינה מפנה לתקנה 34 לתקנות טיפול בחולי נפש תשנ"ב-1992 ולתנאים המפורטים
 29 בה.

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 לטענתה, הפרשנות הנהוגה עד היום במערכת הפסיכיאטרית היא שתקנה 34 מתייחסת
 2 לכל מטופל ולא רק ל"חולי נפש" באשר זו, עפ"י הנטען, תקנה המוסיפה זכויות והגנות
 3 ולא גורעת מהן.
 4
 5 לחילופין, לשיטת המדינה, אף אם תקנה 34 חלה רק על "חולי נפש", אין המדובר בהסדר
 6 שלילי ולפיו טיפול זה יכול להינתן רק למי שמאובחן כ"חולה נפש" אלא שברירת המחדל
 7 מפורטת בחוק זכויות החולה או בחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות הקובעים
 8 עקרון ברור לפיו לא ינתן טיפול רפואי למטופל אא"כ נתן הסכמה לכך מדעת ובהעדר
 9 הסכמה ישנם חריגים.
 10 החריג הראשון הינו טיפול חירום, אך אין המדובר במקרה דנן.
 11 ואילו החריג השני, כאשר מטופל אינו מצוי במצב חירום רפואי והינו זקוק לטיפול רפואי,
 12 אך מצבו אינו מאפשר קבלת הסכמתו, יש צורך לקבל הסכמה או אישור מגורם מוסמך,
 13 לרבות ע"י מיופה כח או ע"י אפוטרופוס לגוף.
 14 בעניין זה מפנה ב"כ המדינה לסעיף 76(ב)(4) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות.
 15
 16 במקרה דנן, לטענת המדינה, לאור חוות דעת שניתנה ע"י מנהל המחלקה שהינו
 17 פסיכיאטר מומחה ובהעדר כל חוות דעת סותרת, יש לאשר בקשת האפוטרופא להרחבת
 18 סמכויותיה לצורך מתן הסכמה לא לאשפוז בלבד, אלא גם לטיפול במסגרת האשפוז,
 19 ובכלל זה הטיפול בנזעי חשמל.
 20
 21 לטענת המדינה, משמעות של צו המניעה הינה יצירת סיכון לבריאותה של החסויה על
 22 סמך דעתה של ב"כ החסויה בלבד וכנגד עמדה מקצועית ברורה ורהוטה שהוצגה בפני
 23 בית המשפט, כאשר החסויה תיוותר ללא כל טיפול וללא תקווה לשיפור ועם צורך
 24 בנקיטת אמצעים שיקטינו את הסיכון ובכלל זה הגבלות פיזיות ממושכות או בידוד.
 25
 26 לתגובת המדינה צורף מאמרו של Lee E. Watchel על יתרונות הטיפול בנזעי חשמל .10
 27 באוטיסטים עם התנהגות של פגיעה עצמית. וכן צורף סיכום מחלה מיום 20.11.2016
 28 מביה"ח איתנים וחוות דעתו של פרופ' XXX- ביה"ח "איתנים".
 29

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 פרופ' XXX ציין כי לאחר שהחסויה נבדקה ע"י צוות הרופאים ביום 21.11.2016 הוחלט
 2 על טיפול ECT על מנת למתן את האי שקט בו היתה שרויה ולעצור את הרס הרקמות
 3 שעשוי להיגרם כתוצאה מכך, כאשר האם הביעה הסכמתה לטיפול.
 4
 5 לדברי פרופ' XXX, מאז בוצעו 4 טיפולי נזעי חשמל, מצבה של החסויה החל להשתפר
 6 באופן הדרגתי "נהייתה שקטה יותר, הרבה פחות נזקקת להגבלה".
 7
 8 כן מסר פרופ' XXX כי הטיפול התרופתי הוחלף וכי מינוני התרופות הורדו באופן
 9 משמעותי.
 10 פרופ' XXX ציין כי החסויה "עדיין זקוקה להמשך טיפול בנזעי חשמל על מנת להרגיע
 11 אותה ומנוע הידרדרות במצבה". אנו סבורים כי במידה והטיפול המוצע ייפסק- מצבה
 12 עלול להידרדר במהרה. משמעות הדבר שמצב האי שקט יחזור לעצמו, תזדקק להגבלות
 13 תכופות, תגבר סכנה של פגיעה רב מערכתית כתוצאה מכך.
 14 חשוב לציין כי אם הטיפול ייפסק, לא בטוח שעם חידושו, נצליח להשיג אותה תוצאה
 15 חיובית כפי שהושגה אחרי 4 טיפולים כעת".
 16
 17 ביום 1.12.2016 הגיעה ב"כ המדינה מכתב עדכון לגבי מצבה של החסויה. ב"כ המדינה .11
 18 מסרה כי הטיפול הבא בנזעי חשמל מתוכנן ליום ראשון (4.12.2016) וכי ניתן לדחותו לכל
 19 המאוחר ליום שני (5.12.2016) שעה 8:00 בבוקר.
 20
 21 במכתבו של פרופ' XXX שצורף לעדכון ב"כ המדינה צוין כי מסתמנת מגמת שיפור במצבה
 22 של החסויה, אשר בימים האחרונים לא נזקקה להגבלה וכי השיפור קשור לטיפול בנזעי
 23 חשמל.
 24 כן ציין פרופ' XXX כי דחיית ו/או הפסקת הטיפול עשוי להביא להידרדרות במצבה של
 25 החסויה עם חזרה למצב בו שהתה בעת הגעה למחלקה.
 26
 27 מוסיף ומציין פרופ' XXX כי: "ללא טיפול בנזעי חשמל אין ערך מוסף לאשפוזה של
 28 חסויה במחלקת האוטוסיטים שלנו. הטיפול התרופתי ניתן לתת לה גם בהוסטל ממנו
 29 הגיעה. אם יינתן צו המונע את המשך הטיפול, נבקש להעביר את המטופלת מהמחלקה,
 30 לא נוכל לקחת אחריות על המשך הטיפול בה".

בתי המשפט

בדלתיים סגרות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1
- 2 12. ביום 1.12.2016 הגישה ב"כ החסויה מטעם לשכת הסיוע המשפטי- עו"ד דביר הודעה
- 3 מעדכנת לתיק בית המשפט לאחר שערכה ביקור, יחד עם עו"ד בוקסבוים מנהלת
- 4 מחלקת חסויים בלשכה לסיוע משפטי במחוז דרום, אצל החסויה בבית החולים
- 5 "איתנים".
- 6
- 7 ב"כ החסויה מסרה כי לא הצליחה לקבל כל מידע רפואי לגבי החסויה, שכן, לטענתה,
- 8 מנהל המחלקה סירב למסור לה כל מידע.
- 9 יחד עם זאת, ב"כ החסויה מסרה כי "התרשמה כי מצבה של גב' חסויה יציב, היא
- 10 מסתובבת כאמור במחלקה, איננה קשורה, מוגבלת בסדים בידיה וקסדה לראשה".
- 11
- 12 עוד מסרה ב"כ החסויה כי לא ברור מה גרם לאיזון ויציבות במצבה של החסויה ואף לא
- 13 ברור מהם הנזקים שעלולים להיגרם כתוצאה מטיפול בנזעי חשמל, ביחוד בתדירות בה
- 14 הם ניתנים לחסויה.
- 15
- 16 באשר להגשת חוות דעת מומחה מטעמה, מסרה ב"כ החסויה כי ניסתה ליצור קשר עם
- 17 מספר רב של מומחים, אך כולם סירבו ליתן איזושהי חוות דעת בעניינה של החסויה
- 18 ולהעיד כנגד המערכת.
- 19 כן מסרה ב"כ החסויה כי אין לה כל אינדיקציה לאלטרנטיבות הטיפוליות הקיימות
- 20 בעניינה של החסויה.
- 21 ב"כ החסויה מסרה כי היא ועו"ד בוקסבוים התרשמו כי המחלקה בה שוה החסויה
- 22 אינה מתאימה לשהייה לזמן ממושך, כשעל החסויה לשהות במסגרת מגורים מותאמת
- 23 עם מענה לצרכיה.
- 24
- 25 13. ביום 4.12.2016 הגישה ב"כ החסויה תשובתה לתגובת המדינה.
- 26 ב"כ החסויה שבה על טענותיה כי הטיפול בחסויה באמצעות נזעי חשמל נעשה תוך הפרה
- 27 בוטה של הוראות החוק ובניגוד לכל דין.
- 28 כן טענה ב"כ החסויה כי בית משפט לענייני משפחה מוסמך לדון בצו המניעה בשים לב כי
- 29 המדובר בתובענה עפ"י חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות ונוכח הוראות סעיף 6(ה)
- 30 לחוק בית המשפט לענייני משפחה המורה על איחוד תובענות.
- 31

בתי המשפט

בדלתיים סגרות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

1 ב"כ החסויה שבה וטענה כי החסויה אינה מוגדרת כ"חולת נפש" ועל כן, אין מקום
2 לשימוש בכלים פסיכיאטריים במסגרת הטיפול בה.
3 ב"כ החסויה הביעה מורת רוח על כך כי בוצעו בחסויה לפחות 4 טיפולים בנזעי חשמל,
4 כאשר חלקם אף לאחר שהוגשה הבקשה לצו מניעה ומבלי שניתן אישור בית המשפט
5 לכך.

6
7 ב"כ החסויה מסרה כי מוסיפה לפעול לאיתור מומחה לאוטיזם לצורך מתן חוות דעת
8 בעניינה של החסויה.

9

10

דיון והכרעה:

11

12 14. כבר עתה אומר כי יש מקום לדחות טענת המדינה בדבר העדר סמכות עניינית של בית
13 המשפט לענייני משפחה להידרש לבקשה.

14 המדובר בעניינה של חסויה, אשר מונה לה אפוטרופוס ע"י בית המשפט מכח חוק
15 הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות תשכ"ב-1962 (להלן: "חוק הכשרות").

16

17

סעיף 68 לחוק הכשרות קובע:

18

19 " (א) בית המשפט רשאי, בכל עת, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו או
20 לבקשת צד מעוניין ואף מיזמתו הוא, לנקוט אמצעים זמניים או קבועים הנראים לו
21 לשמירת ענייניו של קטין, ושל אדם שמונה לו אפוטרופוס, אם על-ידי מינוי אפוטרופוס
22 זמני או אפוטרופוס-לדין, ואם בדרך אחרת; וכן רשאי בית המשפט לעשות, אם הקטין
23 או האדם שמונה לו אפוטרופוס פנה אליו בעצמו.

24

25 (ב) היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא
26 יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים
27 האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין או האדם שמונה לו
28 אפוטרופוס, לאחר ששקל את רצונו של האדם, חשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו,
29 הפגיעה האפשרית באורח חייו ואת סיכויי השיפור באיכות חייו של האדם."

30

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 חוק הכשרות נמנה עם החוקים בהם מוסמך לדון בית המשפט לענייני משפחה בהתאם
 2 לסעיף 1 לחוק בית המשפט לענייני משפחה- התשנ"ה-1995.
 3
 4 מהאמור עולה, כי בית המשפט לענייני משפחה מוסמך ליתן הוראות בנוגע לטיפול בחסוי,
 5 לרבות כשמדובר בבקשה למתן צו מניעה, ככל שנטען כי הטיפול שניתן לחסוי, נעשה שלא
 6 בהתאם להוראות הדין וכן ככל שנטען כי הטיפול אינו עולה בקנה אחד עם טובתו של
 7 החסוי. מכוח חוק הכשרות המשפטית, בסמכותו של בית המשפט לענייני משפחה ליתן צו
 8 מניעה אף נגד בית חולים, בכל הקשור למתן טיפול רפואי כזה או אחר, וכל זאת כדי
 9 לשמור על ענייניו של החסוי.
 10
 11 לגופו של עניין, בהחלטתי מיום 21.11.2016 נדרשתי לסוגיית תחולת החוק לטיפול בחולי .15
 12 נפש, תשנ"א-1991 (להלן: "החוק") בכלל ולתקנה 34 לתקנות טיפול בחולי נפש, תשנ"ב-
 13 1992 בפרט על הלוקים באוטיזם.
 14 נוכח החשיבות לצורך ההכרעה בבקשה לצו מניעה, מצאתי לחזור על הנאמר בעניין זה
 15 בהחלטתי מיום 21.11.2016.
 16
 17 **סעיף 1 לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 (להלן: "החוק") מגדיר "חולה" עפ"י .16**
 18 **החוק כ: "אדם הסובל ממחלת נפש".**
 19
 20 באשר לטיפול בנזעי חשמל נקבע בסעיף 34 לתקנות טיפול בחולי נפש, תשנ"ב-1992
 21 כדלקמן:
 22
 23 **"(א) לא יינתן לחולה טיפול בנזע חשמלי אלא אם כן נתקיימו כל אלה:**
 24
 25 **(1) החליטו על כך שלושה רופאים של בית החולים, ובהם מנהל בית החולים או ממלא**
 26 **מקומו, מנהל המחלקה שבה מאושפז החולה, או ממלא מקומו או מנהל המרפאה שבה**
 27 **מטופל החולה או ממלא מקומו;**
 28
 29 **(2) החולה נבדק גופנית בידי רופא, ובבדיקות המתאימות לענין, לא נמצאו עילות-נגד**
 30 **רפואיות למתן הטיפול;**
 31

בתי המשפט

בדלתיים סגרות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

1 (3) חולה המאושפז מרצונו, ואם הוא פסול דין - אפוטרופסו, הסכים לכך, בכתב, לפי
 2 טופס 7- הסכמה לטיפול מיוחד - שבתוספת."

3

4 כב' השופט ד' לוי ברע"פ 2111/93 (יוסף אבנרי נ' מדינת ישראל פ"ד מח(5) 133) נדרש .17
 5 להגדרת המונח "מחלת נפש", כפי שזה מופיע בסעיף 1 לחוק, וזאת לצורך קביעת
 6 אחריות בפלילים ומתן צו לאשפוז נאשם עפ"י סעיף 15 לחוק, אך הדברים יפים גם
 7 לענייננו.
 8
 9 לדברי כב' השופט לוי:
 10 "הגדרת המונח "מחלת נפש" נותרה נחלת הפסיקה, וזו אכן ניסתה לתחום גבולות
 11 למונח ולהציב לו קווים ברורים ככל שניתן.
 12 מגמת הפסיקה הייתה לפרש בצמצום מונח זה"
 13
 14 ממשיך ומבהיר כב' השופט לוי כי:
 15 "מתן הגדרה מדויקת למונח "מחלת נפש" הינו משימה קשה, ולמעשה כמעט בלתי
 16 אפשרית. גם מדע הפסיכיאטריה עצמו מתקשה לתת הגדרות. הגישה המקובלת הינה,
 17 כי מצבי פסיכוזא מהווים מחלת נפש ואילו הפרעות נפשיות אחרות, כגון נזירוזא או
 18 פסיכופטיה, אינן מהוות מחלת נפש. ההבחנה בין המצבים נעוצה בעובדה כי במצבי
 19 פסיכוזא ישנה פגיעה חמורה בכושר תפיסת המציאות ופגם חמור בכושר השיפוט, דבר
 20 אשר אינו מתקיים במצבים של נזירוזא או פסיכופטיה. עם זאת, נראה כי בסופו של דבר
 21 ההפרעות הנפשיות הן עניין של דרגה, שכן ייתכן כי אדם לוקה בהפרעה נפשית
 22 מסוימת שבשלה תפיסת המציאות שלו לקויה, אולם הדבר אינו מגיע לידי פגם חמור
 23 בתפיסת המציאות ולפיכך לא יוגדר כפסיכוטי ולא ייחשב "חולה נפש". מצבים גבוליים
 24 שכאלה מולידים חילוק דעות גם בין המומחים הרפואיים ומקשים גם על ההכרעה
 25 המשפטית.
 26

27 המסקנה היא, כי לצורך התקיימות התנאי של "מחלת נפש" מן הבחינה המשפטית,
 28 אין
 29 די בהפרעות נפשיות קלות, אלא נדרשת הוכחה לכך שהנאשם לוקה בסטייה חמורה מן
 30 הנורמה, כלומר בפגיעה קשה בכושר השיפוט או בתפיסת המציאות"
 31

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 כפי שפירטתי בהחלטתי מיום 21.11.2016 אוטיזם אינו מוגדר כמחלת נפש (למרות
2 שהוא מופיע ב DSM) ועל כן, החסויה אינה עומדת בהגדרת החוק לטיפול בחולי נפש.
3 העובדה כי ללוקה באוטיזם מותאם טיפול מעולם הפסיכיאטריה, לא הופך את הלוקה
4 באוטיזם כעונה על הגדרת " חולה נפש".
5
6 כן ציינתי בהחלטתי האמורה כי לא היה מקום להכריז על החסויה כפסולת דין משני
7 היבטים.
8
9 האחד, כי לא מצאתי שבמקרה דנן המדובר בחולת נפש, ועל כן, החוק לטיפול בחולי
10 הנפש והתקנות שהותקנו על פיו, לרבות בעניין טיפול בנועי חשמל או אשפוז כפוי, אינם
11 חלים.
12
13 ההיבט האחר, הינו כי אף באם החסויה היתה מוגדרת כחולת נפש ובהנחה כי החוק
14 לטיפול בחולי נפש היה חל, הרי שלא היה צורך בהכרזה על החסויה כפסולת דין לצורך
15 אשפוז כפוי אלא היה צריך לקבל רק את אישור בית המשפט וזאת אף מבלי להכריז
16 עליה כפסולת דין (ר' : כב' השופט רובינשטיין ברע"א 546/10 פלוני נ' ביה"ח "שערי
17 מנשה" ואח' מיום 18.2.2010).
18
19 לאור קביעתי כאמור כי החוק לטיפול בחולי נפש לא חל בענייננו, ובשים לב כי מדובר
20 בחסויה אשר חל בעניינה חוק הכשרות המשפטית ולמרות שהטיפול הנדרש בה הינו
21 מעולם הפסיכיאטריה, על הטיפול בחסויה להיעשות בהתאם לקבוע בסעיף 68 (ב) לחוק
22 הכשרות ולפיו:
23
24 " היתה הבקשה להורות על ביצוע ניתוח או על נקיטת אמצעים רפואיים אחרים, לא
25 יורה על כך בית המשפט אלא אם שוכנע, על פי חוות דעת רפואית, כי האמצעים
26 האמורים דרושים לשמירת שלומו הגופני או הנפשי של הקטין או האדם שמונה לו
27 אפוטרופוס, לאחר ששקל את רצונו של האדם, חשיבות הטיפול, נחיצותו, דחיפותו,
28 הפגיעה האפשרית באורח חייו ואת סיכויי השיפור באיכות חייו של האדם".
29
30
31

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

- 1 מהאמור עולה, אם כן, כי לצורך נקיטת טיפול רפואי בחסויה, ובכללו טיפול באמצעות
 2 נזעי חשמל, יש צורך באישור בית המשפט, לאחר ששוכנע ביהמ"ש, עפ"י חוות דעת
 3 שהוצגה בפניו כי הטיפול נדרש לצורך שלומה הגופני או הנפשי של החסויה ולאחר
 4 ששקל את האינטרסים השונים, לרבות, נחיצות הטיפול דחיפותו, פגיעה באורח החיים
 5 וכיוצב'.
 6
- 7 לצורך מתן טיפול בנזעי חשמל לחסוי שאינו מוגדר כחולה נפש, אין צורך מחד בהכרזתו
 8 כפסול דין (שהרי אין תחולה לחוק טיפול בחולי נפש), ומאידך אין די בהסכמה של
 9 האפוטרופוס שלו, אלא יש צורך באישורו של בית המשפט, והכל בהתאם לדרישת
 10 סעיף 68 (ב) לחוק הכשרות המשפטית .
 11
- 12 בשים לב למהות הטיפול בנזעי חשמל, טוב יעשה בית המשפט, גם כאשר מצא לאשר
 13 את מתן הטיפול, כי יפקח עליו, באופן שהמוסד נותן הטיפול ידווח לבית המשפט על
 14 תוצאות הטיפול, והאישור יבחן וייתן באופן הדרגתי, ולא מראש לכל סדרת הטיפולים
 15 המבוקשת.
 16
- 17 במקרה דנן, בשים לב כי החסויה שוהה במקום המיועד למצבה (מחלקה המתמחה
 18 בטיפול באוטיזם) ונוכח חוות הדעת שהוגשו בעניין זה, הן ע"י פרופי XXX והן ע"י ד"ר
 19 XXX, ולפיהם הטיפול בנזעי חשמל נדרש נוכח מצבה של החסויה, כפי שפורט וצוטט
 20 לעיל.
 21 כאשר, מנגד, לא הוצגה בפני חוות דעת סותרת ואף לא ראשית ראייה רפואית המלמדת
 22 אחרת, ואף עולה כי מצבה של החסויה השתפר מאז תחילת הטיפולים, כאשר ב"כ
 23 החסויה בעצמה דיווחה על שיפור ניכר במצבה של החסויה, אני מוצא לאשר לאם
 24 החסויה- האפוטרופא המשך טיפולים בנזעי חשמל בחסויה, תוך פיקוח וביקורת בית
 25 המשפט, כאשר לאחר שני טיפולים נוספים יוגש דיווח מעודכן לבית המשפט, בטרם
 26 ימשיך בית החולים במתן הטיפול.
 27
- 28 הגם שלא מצאתי מקום ליתן צו מניעה, מצאתי להדגיש כי את הטיפול בנזעי החשמל
 29 בחסויה היה לתת רק לאחר אישור בית המשפט, ולא לפני כן .
 30 אישור כאמור נדרש טרם מתן הטיפול ולא בדיעבד.

בתי המשפט

בדלתיים סגורות

תמ"ש 26081/11/16

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

1 יחד עם זאת, לאחר ששוכנעתי כי הטיפול נדרש לטובת החסויה שבפני, אני מוצא מקום
2 לאשר הטיפול כאמור לעיל.

3

4

לסיכום,

5

6 אשר על כן, ובשלב זה, אני מתיר לאם החסויה- האפוטרופא ליתן את הסכמתה לתן שני טיפולים
7 נוספים בנזעי חשמל לחסויה כאשר הטיפולים יינתנו במסגרת בית החולים איתנים.

8

9 לאחר ביצוע שני הטיפולים הנ"ל יגיש בית החולים דיווח מעודכן בדבר מצבה של החסויה, וככל
10 שנדרש המשך טיפול בנזעי חשמל, תוגש בקשה מתאימה על ידי האפוטרופא של החסויה.

11

12 יובהר כי ככל שב"כ החסויה תגיש חוות דעת מטעמה או ראשית ראייה אחרת, אשר תסתור חוות
13 הדעת שהוגשו ע"י בית החולים, אדרש פעם נוספת לסוגיית מתן אישור לטיפול.

14

15 החלטתי זו תועבר לעוה"ד קלריס דביר – ב"כ החסויה, לעו"ס לסדרי דין, לב"כ היועמ"ש ולב"כ
16 המדינה בפרקליטות המחוז. עו"ד דביר תמציא החלטתי זו בדחיפות לבית החולים איתנים.

17

18 הנני מתיר פרסום החלטתי זו ללא שמות הצדדים וללא פרטים מזהים.

19

20 ניתנה היום, ד' כסלו תשע"ז, 04 דצמבר 2016, בהעדר הצדדים.

21

אלון גביזון, סגן נשיאה

22

23

24